

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, tervelja po pošti prejemam za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petiti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravníštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Govor poslanca g. dr. Vošnjaka

v državnem zboru dne 2. marca t. l.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Pri tem poglavju oglašil sem se k besedi, ker hočem ves zistem zdanje učne uprave kritikovati in torej nečem stoprv pri posamičnih poglavjih prednašati svojih pritožb.

Mi slovenski poslanci smo tudi v državnem zboru v zelo težavnem stališču; mi smo del večine, mi smo vladna stranka in tudi v resnici glasujemo za vse predloge, katere nam predloži vlada. Glasovali smo za brambeni, za zemljišni, za hišni davek, za davek na petrolej in za carino pri kavi. In če se oziramo v domovini svojej in se vprašamo, kako je vlada svoje obljube, to je obljube prestolnega govora, v kolikor se tičejo izvedenja narodne enakopravnosti, spolnila, pokaže se nam žalostna podoba. Mi namreč opazimo, da praktično izvedenje narodne enakopravnosti za te vlade da zdaj za nas Slovence nij le nič napredovalo, marveč pomisleka vredno nazadovalo. (Istina! na desnici.)

Naš jezik, kateri je uže skozi desetletja veljal v uradih kot sodnijski jezik, iztirava se najedenkrat iz njih, in celo v Kranjskej, kjer vendar po slednjej ljudske štetvi stanuje 447.366 Slovencev poleg 29.392 Nemcev in Kočevarjev, proglašja se slovenščina ne v deželi navadnim jezikom (Čujte! na desnici), in Nj. ekscelenci gospodu pravosodnemu ministru se do sedaj nij posrečilo, s svojimi določbami in odločbami tem abnormalnim razmeram konec storiti.

Če se obrnemo k šoli, vidimo, da zdanji gospod naučni minister krepko stopa na širokej poti Stre-mayrjeve germanizacije. (Veselost na desnici.) Nj.

ekscelenca gospod ministerski predsednik zagotavlja o vsakej priliki, tu in v onej zbornici, da je njega trdna volja, da morajo biti narodnosti v Avstriji enakopravne, in on zagotavlja to tako odločno, da smo gotovo vsi čuli. Poleg njega sedeči naučni minister pa baje vendar vsa ta zagotavljanja preslišuje. Visoka zbornica je uže v letu 1880. sprejela dve resoluciji, katerih jedna se je nanašala na srednje šole, druga na učiteljsišča. Z resolucijo, zadevajočo srednje šole, se je naučni minister pozivil, naj v slovenskih okrajih v srednjih šolah slovenščino upelje kot učni jezik. Od tedaj minili sta dve leti, in v naših srednjih šolah se nij storil ni jeden korak v zboljšanje, zgodila se nij najmanjša prememba, da bi se tej resoluciji ustreglo. V kratkem bodem tu samo srednje šole v po-jedinih kronovinah omenil, da pokažem, da je vse ostalo pri starem in da ovire, o katerih smo se tolikrat v tej visokej zbornici pri-toževali, še vedno obstajajo.

V Gorici je učni jezik na tamošnjih srednjih šolah nemški, da si je le malo število nemških učencev na tem zavodu, v tem ko je večina Slovencev in Italijanov. Posledica temu je, da učenci, ki ne-znajoči nemščine v to srednjo šolo hočejo prestopiti, se ne morejo vzprejeti, ker ne dokažejo dovoljnega znanja nemščine.

Pri vzprejemanji v slednji tečaj se je zgodilo, da se izmej 44 oglašanih učencev 14 nij vzprejelo, češ, da premalo znajo nemščino. (Čujte! na desnici.) Bi si li tu ne moglo lahko pomoči, če bi, kakor sem nasvetoval in kakor tudi resolucija zahteva, se vsaj na spodnjih razredih realke dotični deželni jezik upeljal kot učni jezik.

Nij li velika krivica za kmeta, ki mora nositi

vsja bremena, če najde, hoteč svoje sinove poslati v srednje šole, te šole zaprte, če je ljudstvo prisiljeno, otroke prej jedno ali več let pošiljati v pripravljalne šole, predno morejo vstopiti v srednje šole? V Gorici je taka pripravljalna šola, katera slovenskemu pre-bivalstvu v toliko nalaga breme, ker morajo otroci jedno leto čakati, da morejo vstopiti v srednje šole, kar se pri srečnejših narodnostih ne nahaja, ki imajo srednje šole v svojem jeziku. Vender si učenci v teh pripravljalnih tečajih ne morejo prisvojiti potrebnega znanja nemščine, kar je lahko umevno, ker v svojih družinah ne govore nemški, marveč slovenski ali italijanski.

V Trstu in drugem Primorji, v Istri so samo nemške in italijanske srednje šole in niti jedna slovenska ali hrvatska, kakor bi bilo pri-merno številu prebivalstva Slovencev v teh deželah.

Za Kranjsko nahajamo v budgetu tri srednje šole izkazane, in sicer v Ljubljani, v Rudolfovem in Kranji kot slovensko-nemške. To zaznamenovanje pa je popolnem napačno; kajti te šole so v vseh glavnih predmetih nemške. V Ljubljani so res takozvani slovenski paralelni razredi; a uže v prvem letu teh paralelnih razredov se predava del pred-metov v nemščini, v tretjem letu so uže vsi pred-meti nemški, tako da se tu pač ne more govoriti o slovenskih paralelnih razredih. Istotako je tudi v Rudolfovem in v Kranji. V Štajerskej je na srednjih šolah v Celji, Ptui in Mariboru učni jezik za vse predmete nemški, da si statistični izkazi kažejo, da je polovica učencev na teh zavodih Slo-vencev in da si v Celji in skoro gotovo tudi v Ma-riboru se vsako leto primeri, da se učenci, ki vsto-pijo iz ljudskih šol, ne vzprejmo v srednje šole

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

Prva knjiga.

(Dalje.)

XIX.

Fomuška in Fimuška, prav za prav Tomaž Lavrenčević in Evfemija Pavlovna Subočev imenovana, bila sta oba potomca jedne ter iste stare plemen-taške ruske obitelji ter baje tudi najstarejša stanov-nika mesta S. Gotovo da sta se vzela uže v vrlo ranej mladosti in pred mnogimi mnogimi leti; živela sta potem v hiši, po starem očetu podedovanej, ter vedno tako živela, kakor je bilo za čas njijine mla-dosti obično. Rekel bi skoro, da se je za ta dva človeka časa kolo ustavilo: nič novega nij prekora-čilo meje te „zelenice“. Premoženje nij bilo Bog si zna kako veliko; kljubu emancipaciji donašali so jima kmetje nekatere kratki v letu perutnine in druge jestvine; vaški starešina prišel je v določenem času z danjem in dvojico jerebic, o katerih je dejal, da jih je v gozdih ustrelil, akoprām teh uže davno več bilo nij; kakor je navada, pogostili so starešino na pragu s čajem, poklonili mu kapo iz ovčje volne in par zelenih usnjevih rokovic ter ga odpravili s po-

zdravom: „Hodi z Bogom!“ Tudi ostali posli nijso bili Subočevljeve hiše zapustili. Stari sluga Kalijopič v neobično debelej suknji z visokim zavrtnikom in malimi jeklenimi gumbi prijavljaj je kot nekoč: „jed je na mizi“, ter potem za stolom milostive svoje gospe stojé — zaspal. Njemu je bil buffet v varstvo izročen; vse specrije, kardamome, citrone itd. izdaval je le on — in ako ga je kdo vprašal, je-li uže slišal, da so kmetje osvobojeni, to je vsaki-krat odgovoril: da se marsikatero bedarije na svetu govore; morda se je s Turci to dogodilo, toda ž njim se kaj tacega, hvala Bogu, nij zgodilo! Pufka, služkinja vrlo majhne postave, bila je zaradi zabave in razveseljavanja v hiši; Vazilijevna pak, stara dekla, prihajala je opoludne v sobo z velikim, temno-bojnim robcem ovita ter s slabim, tresočim se glasom raznovrstne novice pripovedovala: o Napo-leonu I., o letu 1812, o antikristu in o belem mu-rinu, ali je pak žalostna naslonila čeljust v roko in svoje gospodi povedala, kaj se jej je sanjalo ali kaj jej karte kažejo.

Hiša Subočevljeva razlikovala se je od vseh družih v mestu; bila je čisto iz hrastovega lesa na-rejena; okna so bila štirivoglata, a zimski zaboji na oknih ostali so tudi po leti. V hiši bile so vse mo-goče sobice in izbice, sobice pod streho, ormare za sedeti in ormare na malih tankih izrezanih nogah, vrata in stopnice in Bog si zna še kaj vse. Pred

hišo bil je majhen ograjen vrt, a za njo veliki vrt in za tem hlevi za perutnino, polje, kleti — celo gnezdo! Ne da bi vsi ti prostori polni bili, ne, bili so še iz starih časov nekateri čisto prazni in uže na pol propali. Subočevljevi imeli so tudi par silno starih konj, katerih jeden je od same starosti uže bele maroge dobival. K večjemu da so jih vsak mesec jedenkrat upregli v voz, celemu mestu znani, podobnem velikemu globusu, ki je spredaj vrata imel ter s starim rumenim žametom tapeciran bil. Tudi kočijaž je bil prava starožitnost, duhteč po kolomazu in smoli, a brada začela se mu je koj pod očmi, tako, da so sreberno bele trepalnice izgle-dale kot slapovi na brado padajoči. V svojem kre-tanji bil je tako počasen, da je pet minut potrebo-val, dokler se jedenkrat ujuhal, dve minuti, da je bič utaknil za pas in cele dve uri, da je jednega konja upregel. Zval se je Periško. Ako sta se starca le koliko navkreber peljala, uže sta se bala, kar se je takoj ponavljalo, ko sta se peljala nizdol; držala sta se za jarmen v vozu in na kočijaža vikala: „Konji, konji . . . oni imajo moč kot Samuel — a midva sva lažja kot pero, lažja kot duh! . . .“

Celo mesto smatralo je Subočevljeve na pol norimi ljudmi; — ona priznavala sta tudi sama, da tega sveta sedenji red ne razumeta: taka, kakeršna sta bila, ko sta se rodila, odgojila in poročila, tak-šna ostala sta do denšnjega dne. Samo jednega

zaradi preslabega znanja nemščine. Bero se in slišijo večkrat pritožbe, da oni učenci, kateri se vzprejmó, v prvem razredu srednjih šol jedno leto dalje ostati morajo, ker ne morajo zahtevam učiteljev, ki v nemščini predavajo, zadostovati. Torej tudi v tem je omejitev in zatiranje Slovencev, katerih otroci jedno leto izgubiti morajo, v tem ko drugi narodi nimajo te škode.

Preidem torej k učiteljskem. Glede teh je poslanska zbornica v 81. seji 1880. leta stavila resolucijo, naj se upelje na učiteljskih v Ljubljani in Mariboru slovenščina kot učni jezik, ker so ta učiteljska namenjena samo slovenskim učencem. V Ljubljani je sicer v prošlem letu naučni minister na mnogostransko zahtevanje sklenil in zaukazal, naj se na pripravnički za učitelje in učiteljice upelje slovenščina kot učni jezik. A celo pri tem nij postal dosledno, ker se n. pr. na pripravnički za učitelje prirodoslovje predava v slovenščini, na pripravnički za učiteljice pa v nemščini, zato pa se tu v ročnih delih slovensko predava.

A učni jezik za večino predmetov je nemščina in v poznejših letih je učni jezik, izimši pouk v slovenščini in veroznanstvu, vseskozi nemški; v Mariboru se tudi veroznanstvo v nemščini poučuje, v slovenščini pa sploh nobeden predmet, izimši slovenščino. — Mi nahajamo sploh velikansko nedoslednost pri naučnem vodstvu, v kolikor zadeva učiteljska v naših deželah. V Gorici je pripravnička za učiteljice, na katerej se predavajo nekateri predmeti do tretjega leta slovensko, namreč veroznanstvo, geografija, zgodovina, računstvo; nekateri predmeti predavajo se samo v prvem letu slovensko namreč prirodoslovje in fizika, v vseh drugih letnikih nemško; zadnje leto je tudi tu vse nemško. Jednako se godi tudi v Kopru, da vidimo, da se nekateri predmeti, o katerih naučno oskrbnitvo vedno trdi, da nij za nje potrebnih slovenskih knjig, na dveh učiliščih slovenski predavajo, kar kaže, da morajo biti že take knjige; in te so istinito že tu, samo upeljati se ne hote na ostalih učiteljskih.

Pridem torej k ljudskim šolam. Tudi v tem oziru najdemo veliko razliko v raznih kronovinah, v katerih bivajo Slovenci. V tem ko je v Gorici ljudska šola slovenska, stavile so se v Istri Slovincem največje ovire na pot, kakor tudi Hrvatom in jim ne hote dati niti ljudskih šol v njihovej materinščini. V Kranjskeji je ljudska šola za Slovence slovenska, v Kočevji in v občini Belej peči nemška, ker je tam nemško prebivalstvo. V Štajerskeji so ljudske šole tudi zelo mešane; nazivajo se sicer slovenskimi in slovensko-nemškimi, a tudi tam se nemščina v ljudskih šolah mnogo prerano kot učni jezik vpotrebja v ljudskih šolah, ker otroci

nijso zmožni, da bi pouk v tem jeziku vporabili primerno.

Mnogo slabeje je v Koroškeji; žal, da sem prisiljen o razmerah v Koroškeji nekoliko bolj obširno govoriti in visoko zbornico prositi, da mi ne odreče svoje pazljivosti, če bodem tudi različna pisma z dovoljenjem gospoda predsednika prečital, da opravičim ono interpelacijo, katero sem stavil v tej visokeji zbornici, katero je neka stranka tako slabo obsodila. Nikakor pa me ne bode govorečega o teh razmerah preplašila čudna opazka gospoda dr. Russa, kateri je slednjič, kakor se kaže, postavil načelo, da se državni poslanec nikakor ne sme umešavati v razmere druge dežele, kakor one, v katerej je izvoljen; gospode smatral sem do zdaj za strožje centraliste, mislil sem, da je državni zbor državno zastopstvo, ne pa deželno zastopstvo — teh mislij sem bil vedno tudi jaz — dokler so bile volitve neposredne, in želel bi, da bi bil še ostal; a, gospoda moja, vi ste iz tega uzroka upeljali direktne volitve in zdaj pa pride gospod poslanec dr. Russ in njega stranka ploska izreku, po katerem se meni in onim gospodom, kateri so podpisali interpelacijo, kot glavno zločinstvo ušteva, da se poslanci, ki pripadajo drugeji provinciji, vendar bavijo z razmerami dežele, kjer nimajo ničesar iskati.

Prepuštil bodem nadalje tudi čuvstvu dostojnosti gospoda dr. Russa, če je bilo primerno, enuncijacijo nekaterih županov v Koroškeji tukaj deloma prečitati, enuncijacijo, katero on proglašja proklamacijo, take važnosti, taka izjava pač nijma. Prišol sem mu toliko dostojnosti, da ne bode izjave, katera nij bila namenjena visokeji zbornici in o katerej se oficijelno nič nij vedelo, tukaj navajal, izjave, v katerej se znatnemu številu poslancev z desnice, nečem reči surova, vendar pa ostrá očitanja delajo, kakeršna nijso primerna mej izobraženimi ljudmi.

Gospod poslanec dr. Russ pa ljubi ostre izraze in tako mu je taka enuncijacija, v katerej se nahajajo tako ostri izrazi, prav po godu.

Obračam se k stvari samej. V 186. seji stavil sem Nj. ekselenci, gospodu naučnemu ministru interpelacijo, in prevzemam za resničnost nje vsebine tudi popolno odgovornost; zahvaljujem se onim gospodom, ki so bili toli prijazni, da so jo podpisali, izprevideli pa bodo iz mojih dokazovanj, da nijso podpisali nič neresničnega. Kmalu potem, ko se je interpelacija objavila, bilo je v Celovci, kakor sem izvedel iz novin, v 11. dan februarja žrebanje številk za vojaške novince pri okrajnem glavarstvu v Celovci. O tej priliki so se pregovorili župani, da so pri zborovanji v „Štajerskeji vinotočarni“ podpisali pismo, katero jim je predložila neka stran, ne-

čem preiskavati katera, in v katerem se protestuje proti trditvam v mojej interpelaciji. (Čujte! na desnici.) Pred to zbornico hočem konstatirati, ker je zelo znamenito, ne le za razmere Koroške, nego tudi za druge kronovine, da je bil tudi okrajni glavar celovski navzočen, in da se je ta enuncijacija podpisavala v njega navzočnosti in skoro pod njega zaščitom.

Gospoda moja, če vam je znano, kako spoštovanje uradniki sploh uživajo mej slovenskim prebivalstvom, izprevideli boste, da, če se se pismo v navzočnosti okrajnega glavarja, skoro pod njega protekcijo, županom s kmetov predlaga, da ti vsekako morajo misliti, da je vsebina resnična, in so že iz spoštovanja do okrajnega glavarja prisiljeni to pismo podpisati. Posebna prikazen tudi v drugih deželah je vendar, da c. kr. uradniki namere ministerstva nikakor ne podpirajo, da se povsod, kjer je mešano prebivalstvo, v obilem številu branijo praktično izvajati enakopravnost. Jaz priznavam, da je nekaterim uradnikom neprijetno, osobito pri nas, če morajo uradovati v slovenščini. A gospodje uradniki ne smejo pozabiti, da so zaradi ljudstva tu in da imajo dolžnost, govoriti in pisati jezik onega naroda, v čegar sredi uradujejo, in iz čegar davkov se plačujejo. (Poslanec Hevera: Tako je!)

Ti župani so torej podpisali izjavo, katera se mi je tudi tiskana doposlala, in katera se nahaja v „Freie Stimmen“, v Celovci izhajajočem listu. V tej izjavi skuša se pobiti v treh točkah moja interpelacija. Najprej se trdi, da je moja trditev v interpelaciji, da so mnoge slovenske občine izrekle, da se nemščina poučuje kot predmet, a da se pouk mora dajati samo v materinščini, da je ta moja trditev neresnična in da so se vse občine mislim da v letu 1867. — izrekle za nemški učni jezik. Gospoda moja, povpraševal sem, predno sem stavil interpelacijo in poročam lahko v naslednjem, kako so te stvari.

Kolikor se more prebivalstvo v občinah še spominati tega, ker se je v letih 1867 in 1868 godilo, se mi je zatrjevalo, da se je takrat le mislilo, da gre za to, ali naj se nemščina sploh kot učni predmet v ljudske šole upelje in prebivalstvo se je — jaz mu dajem popolnem prav — izreklo, da bi bilo jako želeli, da se otroci nemški uče; a da se hoče s tem nemščina upeljati kot učni jezik, na to se gotovo nij mislilo v občinah. In da je to moje mnenje resnično, o tem dajejo mi spričalo akti, katerih jednega hočem visokeji zbornici objaviti.

Ko je namreč deželni šolski svet Koroški vendar ukazal, naj se nemščina kot učni jezik v

 Dalje v prilogi.

običajja iz te dobe nijsta si nikedar prisvojila — svojih ljudi telesno kazniti, nikedar nijsta koga ostro kaznovala niti v zagovor pozvala. Ako se je izkazalo, da je jeden mej slugi nepoboljšljiv pijanec ali celo tat, prenašala sta to potrpežljivo kakor dolgo je le možno bilo, — na prilično tako, kakor se prenaša slabo vreme. Naposled skušala sta, da sta ga komu družemu prepustila: „naj se zdaj tudi kdo drugi malo ubija z njim!“ Toda kaj tačega se je le redkokedaj primerilo, tako redko, da je to prava epoha v njijinem življenji bila, da sta na priliko rekla: „O, kar se je to zgodilo, je že dolgo, tedaj je še Aldoška, tisti malopridnež, pri nas bil“; ali pa: „To je bilo takrat, ko so nam praotčevo kapo z lisičjim repom ukrali“. — Starca imela sta sama takšne kape. Inače pa pri Subočevljvih nij bilo nobenih starijskih osobitostij: nobeden nij bil baš religiozen; Fomuška živel je po Voltairejevih nazorih; Fimuška se je pak bala kacega duhovnika srečati; bilo jej je to po lastnem izkustvu za njo slabo znamenje. „Da pride pop k meni, se mi smetana koj skisa!“ rekla je ona. V cerkev sta se le redkokedaj peljala, a pošila sta se na rimsko-katoliški običaj, to je, jela sta le jajca, surovo maslo in pila mleko.

Meščani so to znali in se nad tem spodtikali, toda njijina dobrotljivost bila je tako znana, da se jim je tudi to odpustilo. Ako se je tudi vsakdo iz

Subočevljvih norčeval in se jim smijal, smatrajoč ja na pol bedastima, vendar ja je vsakdo čislal kot poštena dva stara človeka.

Da, čislani so bili, — ali obiskal ja nij nihče. Toda to nij naša starca ni najmenj žalostilo; kadar sta bila sama vkupej, se nijsta nikedar dolgočasila, bila sta zategadelj neločljiva in si nijsta nobenega društva želela. Nobeden od njih še nij bil bolan; ako se pak jeden nij čisto dobro počutil, to sta oba pila lipov čaj, oba si z gorkim oljem hrbet namazala, oba si podplate nakapala z vročim lojem — in za malo časa prešlo je vse. Vsak dan prešel jima je jednako. Vstala sta pozno in izpila v jutro vrlo malo čašico čokolade, veleč, da je čaj stopram kasneje v modo prišel. Potem vsedla sta se jeden družemu nasproti, ter se zabavljala; čudno da sta še zmerom našla kakšen predmet, o katerem sta se menila. Ali sta kaj iz „Prijetnega zabavljalca“ ali „Svetnega zrkula“ čitala ter si staro v rudeče usnje z zlatim obrezkom vezano knjigo ogledovala. Opomnja na prvej strani kazala je, da je ta knjiga nekoč bila lastnina madame Barbe de Kobyline. Kako in kdaj je ta knjiga v to hišo prišla niti sama nijsta vedela. V njej je bilo nekoliko francoskih pesnij ter velika večina ruskih pesnij in prozajčnih sestavkov. Kakšni so ti bili, razvidno je iz sledečega „kratkega pre-mišljevanja o Ciceronu“:

„Kakšnega dušnega razpoloženja je Cicero bil,

zavzemši mesto kvestorja, se vidi iz tega le: Potrdivši bogovom čistost svojih telesnih čuvstev v vseh službah, s katerimi je bil dozdej počasten, videlo se mu je, da ga najsvetejše spone veže te dolžnosti dostojno izpolniti in vsled te nakane se on, Ciceron, ne samo nij pečal z nedopuščenimi čuvstvi, nego se je sploh vsake zabave umikal, akopram so te povsem in neogibno potrebne.“ — Pod tem bilo je dostavljeno „Spisal v Sibiriji, gladen in v mrazu.“

Boljša nego ta bedarija bila je pesen z naslovom „Tirsis“, v katerej so bili mej družimi tudi sledeči granesi:

Pokoj vselennoj upravljajet,
Rosa s prijetnostju blisit,
Prirodū nēžit, prohlazdajet,
Jej novū žiznj soboj darit!
O dih Tirsis s dušoj ūnyloj
Stradajet, mūčitsja, grustit,
Kog da s njim nēt etnetyimiloj —
Jego ničo ne veselit

— in „eximproviso“ kapitana, vozečega se čez S. leta 1790., v šesti dan meseca majnika:

Nikogda ja nezabūdū!
Tebja, ljubeznoje selo!
I věčno pomnit budu!
Prijetno vremja kak teklo!
Ko Joroje imēl ja čest'!
U vladēlicy tvojej!

slovenskeje Koroškeje upelje, imelo je občinsko zastopstvo v Svečah dne 24. oktobra 1869 občinsko sejo in naredilo ukrep, iz katerega si z dovoljenjem gospoda predsednika usojam čitati nekaj mest, ker so karakteristična za vse ljudske šolske razmere v Koroškeje. To občinsko zastopstvo pravi v tem svojem ukrepu, kateri je tudi deželnemu šolskemu svetu objavilo (bere): „V gori omenjenem dopisu (deželnega šolskega sveta od 1. oktobra 1869) se nam zdi izrečeno, da se ne namerava samo pouk nemščine v naši šoli, nego da se hoče tudi kot učni jezik upeljati in se pri tem sklicuje na nujne želje več občin.“

Kdor odkritosrčno želi upeljavo nemščine kot učnega predmeta, ima naj jo, mi se temu ne protivimo. A nam morajo biti njih želje toli menj kot ravnilo, ker vemo iz lastne izkušnje, na kak način so se take želje in prošnje inscenirale. (Čujte! čujte! na desnici.)

Občina torej posebno osvetljuje način, kako se peticije, bodi si mej župani ali drugod, inscenirajo.

Mi izprevidamo korist nemščine prav dobro; mi odločno trdimo, da je tudi slovenščina koristna.

Če je torej korist splošna norma, morali bi Slovenci v Koroškeje odločno zahtevati, da se v vseh šolah v nemških okrajih tudi slovenščina kot obligatni učni predmet upelje.

(Dalje prih.)

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 2. marca. [Izv. dop.]

Razprava o proračunu se nadaljuje. 1. marca odgovoril je minister Dunajevski na interpelacijo barona Gödla in drugov, gledé razprav o pogodbah deželnih odborov Štajerske, Solnograške, Gorenje in Dolenje Avstrije, o takozvanih invazijskih dolgovih.

Na dnevnem redu je proračun za ministerstvo deželne brambe.

Dr. Heisberg (levičar) govori o nabiranju rekrutov na Štajerskem ter želi, naj se ti stroški gledé Štajerske zmanjšajo.

Dr. Ed. Suess pravi, da so v delegacijah levičarji vse privolili, kar je treba bilo za moč in čast cesarstva. Junaškeje armadi želi, naj se jej skoro posreči podvreči upornike na jugu. Te izjave napravile so dober utis. Levičarji dokazujejo uže, da so se malo spametovali. Suessova izjava proračunjena je „ad captandam benevolentiam“ dvornih krogov.

Minister deželne brambe grof Welseersheimb izraža svoje veselje, da so vse stranke složne v obrambi države in priznanji vojske. Zato se predgovorniku v imenu vojske in armade za izjavo zahvaljuje.

Stroški za deželno brambo (4.136.000 gld.) sprejmejo se brez debate.

Pri stroških za nabiranje vojakov na Štajerskem želi dr. Foregger, naj se v Brežicah in Slov. Gradci ustanovijo posebne naborne komisije.

Minister obrambe trdi, da se je za Štajersko, kolikor je bilo mnogoče, storilo. Storit več olehčav pa nij mogoče.

Stroški za žandarmerijo znašajo 4.254.000 gld. Poslanec Fürnkranz želi, da se žandarstvo na deželi pomnoži.

Naknadni kredit od 120.000 gld. za rodovine mobilizovanih deželnih brambovcev in rezervistov se sprejme.

Ker je minister za uk in bogočastje baron Conrad bolan, odloži se razprava za to ministerstvo na pozneje.

Na vrsto pride finančno ministerstvo, stroški: 104.230.238 gld.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. marca.

Znano je, da je dr. Vošnjak v svojem govoru v državnem zboru v 2. dan t. m. govoreč o v nebo vpijočih šolskih razmerah po slovenskem izrekel nezaupnico naučnemu ministru in se obračal na večino in jo prosil, naj Slovence podpira v njihovem prizadevanju. In praška „Politik“ govoreča o tem govoru in o slabih razmerah v Slovencih pravi, „da prizadevanja Slovencev v Čelih vzbujajo najodkritosrčnejše simpatije in najživejše sodelovanje. Mi moremo torej prizadevanja slovenske narodne stranke v najboljšimi željami spremljati, in kjer nam je možno, moramo se čutiti tudi dolžne, da jih po svojih močeh podpiramo.“

„Pol. Corr.“ razmotriva razmere v okupiranih deželah in konstatira, da se je v onih krajih, kjer do zdaj vstaja nij mogla dobiti trdnih tal, pri prihodu cesarskih čet obrnilo na bolje. Mohamedani in katoličanje sprejemajo varstvo z velikim zadovoljstvom, grško-ortodoksni kažejo prizadevanje, da se hočejo kolikor možno korektno obnašati, da ne dajo povoda nezadovoljnosti s seboj. Iz krajev okolo Mostarja, Trebinja in Stolca, da se nij veliko prebivalstva pridružilo vstašem, več pač iz okrajev okolo Bileka. Kar se tiče dveh glavnih krajev vstaje, Zagorja in Dabarja, so vsi tamošnji možje v vrstah vstaških, da si morda ne vsi prostovoljno. Tudi v teh dveh okrajih vlada zdaj mir poleg prometne črte. Le okolo Foče so vedni nemiri in napadi. Operacija cesarskih čet v Zagorji bode gotovo udušila vstajo, a trebalo bode časa in truda.

Vnanje države.

Zopet Skobeljev! Kakor poroča „Czas“ iz Varšave in po njem vsi dunajski in drugi listi podal se je Skobeljev kratko po svojem prihodu v sladničarno v Varšavi z generalom Panjutynom. Panjutyn našel je tam znanca Poljaka, kateremu je rekel, da želi Skobeljev z njim izprazniti čašo, po-

tem da je Skobeljev dvignil čašo in dejal: „Gospoda moja! Jaz ne vem, kako vlada misli o vas, vendar jaz privoščim najboljšo Poljakom in gorko želim, da bi z nami bili jedno telo, kakor bi to tudi Srbija in Bolgarija biti morali. Saj smo vsi bratje! Pomislite pa, če bi tu ne bilo ruske garnizije, imeli bi vi nemško, potem . . .“ Tu pa je general prenehal in izpraznil čašo. Dvorana se je potem napolnila z množino gostov; Skobeljev je potem dejal francosko: „V slednjej vojni zapovedoval sem šestnajstemu polku. Ta se je držal najhrabreje, ker so bili častniki Poljaki. Od tega časa jih spoštujem in častim. Denes dvignem kot reprezentant ruskega naroda čašo na našo skupno domovino. Poljska naj živi!“

Vsi listi govorijo obširno o napadu na angleško kraljico in ostro obsojajo ta čin.

Iz Tunczije se poroča, da je nekaj upornikov odložilo orožje in se podvrgli Francozom popolnem.

Dopisi.

Izpod Nanosa 5. marca. [Izv. dop.] Torej nij vendar bila prazna sumnja na onega ulanskega častnika, o kojem se v včerajšnjem „Narodu“ iz Logateca poroča. Ta človek prišel je v nedeljo dne 26. t. m. v Senožeče, vstavil se je v krčmi pri g. Mišiči; povprašal je g. krčmarja, je-li bi on kupil ali pa v zastavo vzel sreberno svetinjo, katero mu je pokazal; ker njemu ravno denarja primanjkuje. Poslednji pa te ponudbe nij hotel sprejeti, ter svetoval mu je, da naj gre v nasproti stoječo krčmo, kjer je bilo več gospodov. In res ta se poda precej tja, kjer je tudi svetinjo oddal, to je prodal. Tam je popil pol litra vina, pojedel za dva novčiča kruha, plačal in odšel.

V Razarito prišel je po četrtej uri popoldne. Šel je v krčmo k Hinkotu, tam je zahteval dve jajci mehko kuhani ter popil je tri osminke litra vina, vse to je použil v veži; hotel nij iti ni v jedno ni v drugo sobo. Krčmarica povprašala ga je, se bode li do Postojine s pošto peljal, kar je pa zanimal, ter rekel, da mora peš iti do Ljubljane. Povprašal je, kako daleč je do Postojine in čudno, povprašal je tudi, kako daleč je do Trsta in kako se imenuje ona vas, od koder je prišel, to je Senožeče. Ko je plačal, odšel je naglo. Kmalu ko je odšel in to kakih deset minut, bil je za njim uže jeden žandar iz Senožeč. Kakor hitro je poizvedel, da je malokar gospod častnik odšel proti Postojini, vrezal jo je za njim, ter ga spremljal do Postojine, kjer je oni gospod šel na kolodvor in tam prenočil v čakalnici družega razreda. O! tu odšel je 27. zjutraj ob šestej uri proti Planini.

Ta osoba se je tukaj vsem, ki smo ga videli, nekako sumnjiva zdela, zaradi tega naznanil je načelnik senožeške postaje takoj to stvar v Ljubljano na tamošnje žandarmerijsko poveljništvo, kjer bi ga bili gotovo prejeli, da bi bil prišel peš. A! žandarme-

Pjat' lüščih v žiznji dneje
V počtenejšem krügu provést!
Srëdi množestva dam i dëvic
I pročih interesnih lic!

Na zadnej strani knjižice bili so namestu granesov — napisani recepti za želodec, krč — in celo za gliste.

(Dalje prih.)

Slovensko gledališče ljubljansko.

Včeraj se je predstavljala na odru ljubljanskega gledališča slovenska igra, katera bode čez malo let obhajala stoletnico svojega prvega predstavljanja in izvrstnega uspeha. Iz tega razvidimo uže, da se v ljubljanskem gledališču slovenske igre ne predstavljajo stoprv od 1862. leta, kakor nam očitajo naši nasprotniki, temveč da so se predstavljale slovenske drame že pred sto in več leti.

Znano je, da so jezuitje uže v 17. stoletji imeli v Ljubljani nekako gledališče, kjer so njih učenci predstavljali tudi slovenske drame. Pošiljali so pa jezuitje dijake o počitnicah tudi na deželo igrat, kjer so predstavljali samo take igre, da jih je ljudstvo moglo umeti, kar se je moglo zgoditi pa samo pri slovenskih.

O jedneje takeje slovenskeje drami se ve, da so jo igrali leta 1670. dijaki na jezuitskem gradu Tivoli; o tej se nam je tudi ime ohranilo; imenovala se je namreč „Paradiž“. Gotovo so morale tedaj biti tudi druge slovenske drame, katere so pa pogorele l. 1774. z jezuitskim samostanom vred.

Pozneje so v deželnem gledališču nemški igralci v nemških igrah, posebno na prigovarjanje slovenskega mecena barona Zoisa in drugih vplivajih osob, zapeli marsikedar kako slovensko pesen, katera je bila z velikim veseljem sprejeta od občinstva in igralci so bili pohvaljeni zavoljo tega.

Tedaj je Linhart, spodbujen od Zoisa, priredil slovensko igro in jo spravil z njegovo pomočjo tudi na oder.

Igrali so 28. decembra 1789. l. od Linharta spisano igro „Županova Micika“ in sicer so bili igralci iz najboljših krogov.

Ker bode morebiti kdo radoveden na imena teh diletantov, jih tedaj tukaj navajamo.

Jaka, župan — dr. Merk, poznejši dvorni svetovalec na Dunaji; Micika, županova hči — gospa Linhart; Anže, Micikin ženin — dr. Piller; Glažek, zakotni pisac — dr. Repič; Podgorska, mlada vdova — gospod pl. Garzarolli; Süßheim — posestnik suknjarske tovarne Desselbrunner; Windberg,

Süßheimov prijatelj — dr. Markovec; Šepetalec — Linhart.

Želi so vsi igralci veliko pohvalo.

„Laibacher Zeitung“ je pisala 29. decembra leta 1789. o tej igri tako-le: „Včeraj so naši gledališki prijatelji zopet nastopili na odru in nas popolnoma prepričali, da ima tudi slovenski jezik dosti gibčnosti in voljnosti, da se v njem lahko z živo, resno in blagglasno besedo pove vsako reč in da se slovenski jezik ravno tako dobro sliši iz ust Taliže, kakor ruski, česki in poljski. Predstavlja se je prosto prirejena vesela igra „Županova Micika“; igralci so nastopili opravljeni v kranjsko narodno nošo.

Izvrstna uredba je dala tej igri notranjo popolnost, in uže znana umetnost teh igralcev in igralke je prekosila vsako pričakovanje občinstva. Vam, te družbe dragi gospodje in gospe, se ne zahvaljujejo samo siromaki (igrali so namreč na korist ubogim), temveč ves narod je ponosen na Vas in povelečeval Vas bode v slovstvenih letnikih ter rekel: Ti so položili temelj za dovršenje svojega materinega jezika in naredili, da je pripraven in gibčen tudi za igre.“

Tako je pisala nemška „Laibacher Zeitung“ ter hvalila igralce in slovenski jezik skoro pred sto-

rija je obračala, gospod — lajtenant (?) je pa obrnil, kajti kakor se nam pripoveduje, se je ta v Ljubljano na kolodvor pripeljal, in od tam pa z brzovlakom naprej, kam? Kdo zna?

Kar se tiče njegove zunanosti, kar se v denšnjem „Slov. Narodu“ obžaluje, da nij nič opisana, poročati mi je sledeče: Njega rast je lepa, visoka, primerna. Obraz prijazen, okrogel in poln, poteze še precej fine, lica rudeča, lasje rumeni, jednake barve lepe, velike brke, oči prijazno čvrste. Kapo, plašč, hlače in obuvalo, kar se je dalo na njem videti, bilo je vse novo in fino. Sablo nosil je največ v levi roki nepripasano, ter je bila tudi jednaka, kakršne imajo konjiški častniki. Nekaterim je rekel, da je Dunajčan, a drugim, da je gorenji Štajerec.

Z Dunaja 3. marca. [Izv. dop.] (Dr. Albert Duchek †. Umazana pravda dunajskih mestnih očetov.) Četrtek 2. marca umri je tu slavno znana kapaciteta na polji medicinske vede Čeh dr. Albert Duchek, vseučilišni profesor na medicinski fakulteti tukajšnjega vseučilišča, predsednik medicinske klinike, dvorni svetovalec in vitez Fran Josipovega reda. Bolehal je slavni mož uže več časa na notranjej bolezni — on sam bil je specialist v notranjih boleznih. Pred štirinajstimi dnevi se je vlegel. Zdravniki menili so, da Duchek boleha na srčnej vodenici in da nij smrtno opasnosti. Dan pred smrtjo prijel ga je hud katar v želodci, vsled tega zadel ga je srčni mrtvud. Star je bil 58 let. On zapušča soprogo, sestro soproge zdravnika španske kraljice dvornega svetovalca dr. vit. Riegla.

V sredo 1. marca pričela se je pred okrajnim sodiščem notranjega mesta dunajskega obravnava v pravdi dveh mestnih svetovalcev vitezov Gunescha in Goldschmidta proti mestnemu svetovalcu dvornemu in sodniškemu odvetaiku dr. Luegerju radi žaljenja časti. Slednji je namreč pred svojimi volilci in v pismu do županovega zastopnika trdil, da sta ona dva viteza dala se podkupiti od podjetnikov mestne železnice. Obljubile so se jima mastne službe in po 1000 funt. šterlingov, ako v mestnej zbornici glasujeta za projekt Fogertyjev. Tudi dr. Luegerja, predsednika železničnega odbora (Gunesch in Goldschmidt bila sta tudi v dotičnem odboru) se je hotelo podkupiti. A on je kot pošten mož ponudbo odbil in celo umazano zadevo razglasil. V razpravi prišle so škandalozne stvari nekaterih dunajskih mestnih očetov na dan. Naj je tudi dr. Lueger radi žaljenja časti obsojen, jasno je vendar, kaka korupcija razjeda dunajsko mestno svetovalstvo. Obče mnenje je na strani zatoženca dr. Luegerja. Škandalni proces spravil je na dan stvari, ki bi celo malej občini očrnilo čast, kaj še le mestu kot je Dunaj, metropola Avstrijska. Obče mnenje terja razpuščenje mestnega svetovalstva in razpis nove volitve.

letjem in danes ga devajo povsod na Prokrustovo posteljo in mu kratijo božje in človeške pravice, priznane mu uže pred davnimi časi.

Tempora mutantur!

To igro je pozneje predelal dr. Janez Bleiweis in jo dal tatisniti 1864. leta.

Linhart je izdal l. 1790. še jedno slovensko veselo igro namreč: „Veseli dan“ ali „Matijček se ženi“, katero je na novo izdal Smole 1840. leta.

Za slovensko dramatiko imenitno je pa še drugo leto preteklega stoletja, namreč 1780. V tem letu je zložil avguštinec Anton Feliks Dev (Janez Damascen) rodом Tržičan, slovensko opereto „Belin“, katero je uglasbil Jakob Zupan, učitelj v Kamniku. Bila je tiskana ta opereta v o. M. Pohlina „Pisanicah“ l. 1780.

Drugo izdavo te igre je priredil za dramatično društvo g. Levstik 1868. leta.

Iz tega vidimo, da je slovenska dramatika že pred jednim stoletjem lepo se razcvitala in da je še domačini niso zaničevali in jej ne polen metali pod noge, kakor to delajo dandanes tujci pri nas, temveč da je bila na častnem mestu v deželnem gledališču ljubljanskem.

Ljubljana, 6. sušca 1882.

B—v.

Včeraj je glede dveh tožb dr. Lueger bil oprosten, glede drugih dveh pa obsojen na — 100 gld. V sijajnem zagovoru dr. Porzerja ploskalo je navzočno občinstvo, jasep dokaz, na katerej strani je obče mnenje! Mestna ožeta viteza Gunesch in Goldschmidt, ki sta menila, da bosta svojo čast pred svetom rešila, sta po tej pravdi še bolj umazana nego sta bila.

Izpred porotnega sodišča.

Umor. Zatožena je 28 let stara krščenica Terezija Papež iz Most, občina Šent Rupertska, okraj Mokronog. Služila je 12 let pri tukajšnjem fabrikantu salam R. Andrettu, kateri se v spričevalu jako pohvalno izjavlja o njenej poštenosti in zvestobi v službi. Uže pred več leti imela je zatožena z nekim laškim delavcem nezakonskega otroka in lansko leto meseca novembra je porodila zopet v ljubljanskej bolnišnici nezakonskega otroka, fanta, katerega oče je, kakor zatožena izpove, Janez Snoj, od sv. Jakoba pri Savi, delavec pri Andrettu. Otrok je bil v izgojo dan v Laze k nekemu Luki Trebežniku. Le-ta prišel je 10. decembra m. l. k zatoženi v Ljubljano in terjal mesečno plačo 4 gld. za otroka, katero mu je zatožena tudi dala. Ko je Trebežnik rekel, da otroka po trebuhu grize in zahteval, naj mu da decetico, da bode kimeljnovoga olja kupil za otroka, odgovorila je zatožena, da ne da nič, naj umrje, saj bo šel v nebesa. Sploh pa je rekla zatožena, da pride po otroka v Laze in ga k očetu k sv. Jakobu zanes, kateri neče ničesa o njem vedeti in neče za njega skrbeti. Še isti dan je zatožena v lekarni pri Majerji v Ljubljani kupila za 10 kr. hudičevega olja in v lekarni rekla, da bo potreboval olje njen gospodar g. Andretto. 11. decembra v nedeljo peljala se je zjutraj z mešanim vlakom v Laze in šla k Trebežnikovu. Bila je žena Trebežnikova doma, Trebežnik je bil v cerkvi. Tam je otroka vzela in rekla, da ga nese očetu in prinese potem nazaj. Po poti k sv. Jakobu začelo je deževati in zatožena sedla je pod drevo. Kakor zatožena pove, imela je najprvo namen, otroka znesti k očetu, potem pa sama hudičevo olje izpiti. A pozneje je mislila, ako to stori, da pride v pekel, da bode tedaj rajši otroka umorila, ki pride v nebesa, ona pa bode delala pokoro na tem svetu. —

Ko na poti obsedi, vzame otroka v naročje in mu vlije v usta hudičevega olja, pa ga tudi po obrazu, po obleki, po plenicah in celo po stegnu polije. Šla je potem z otrokom dalje v jedao hišo v Gostinčah, kjer je otroka preoblekla. Tam so jej ljudje svetovali, naj nese otroka nazaj v Laze, kar tudi stori. A Trebežnikova, katerej zatožena reče, da se je nesreča naredila, da je otrok zbolel, jej precej odgovori, da mu je gotovo zavdala. Otrok je čez nekaj minut umrl. Ko pride Trebežnik domov, gresta oba k župniku k sv. Heleni zaradi pogreba in Trebežnik župniku pove, da je zatožena gotovo otroka umorila. Župnik pošlje mrtvaškega ogleda, Trebežnik pa pošlje po žandarje, katerim je zatožena svoje zločinstvo obstala. Porotniki (načelnik g. J. Vilhar) so stavljena vprašanja o krivdi jednoglasno potrdili in sodišče obsodi zatoženo k smrti na vislicah.

Ker se je bila raznesla abotna govorica, da bo neka nuna ali usmiljena sestra sojena, ki je umorila svojega otroka, nagnatel se je v sodniško dvorano izmeček ljubljanskega prebivalstva in celo predsoba je bila polna. Sodnija bi pač lahko malo pazila, da bi ne hodilo tako občinstvo in celo otroci takim obravnavam.

Hudodelstvo težke telesne poškodbe. Pred porotniki je 29 let stari kmetski delavec Anton Adamle iz Grosupljega, kateri je 11. oktobra m. l. kmetskemu posestniku Strusu prste desne roke presekao 10 centimetrov globoko. Hotel je Strusa s sekuro vsekati po glavi, a Strus je roko v bran vzdignil in tako na njej bil poškodovan. Zatoženec taji, da bi bil Strusa, o katerem pravi: „da ne zna družega, ko konje in babe tepst“, s sekuro udaril, nego samo s kolom. Porotniki (načelnik

g. J. Vilhar) ga spoznajo krivega in obsojen je bil na pet let težke ječe.

Hudodelstvo tatvine. Pred ljubljanskimi porotniki stal je 3. in 4. marca, jako drzen tat Gregor Jerman, po domače Špurer. Star je 45 let, oženjen, doma iz Šmarice pri Kamniku, rokodelstva trojnega, namreč kovač, ključar in urar. Kot urar je zadnja leta obhodel Štajersko, Hrvatsko in Bosno. Kaznovan bil je uže desetkrat zaradi tatvine in prebil je zapora vsega vkupe uže 13 let. L. 1878. stoprav izpustili so ga iz kaznilnice na ljubljanskem gradu.

Zatožba ga dolži več tatvin. Ulomil je zatoženi Jerman s pomočjo še drugih tatov v noči dne 23. oktobra l. 1879 v prodajalnico trgovca Fridrika Berdajsa na Savi in tam pokral raznega blaga v vrednosti 980 gld.; v noči 1. majnika 1880 ulomil je Jerman pri kramarji Joži Milači v Lokah in tam odnesel blaga za 646 gld.; 17. septembra 1880 v noči ulomil je v prodajalnico trgovca Janeza Škofica v Ljubljani v kresijskem poslopji; ko je s ponarejenim ključem odprl štacunska vrata, pokradel je blaga za blizu 80 gld. in zadnjič je ulomil 21. marca 1881 v prodajalnico trgovca Jožefa Schlaferja v Ljubljani in tam odnesel blaga za 220 gld.

Prodajal je ukradeno blago po raznih krajih, mej drugim tudi nekim zakonskim ljudem „Božičevim“ na Primskem. Tam je tudi prodal kramarici Rezi Zupančevej blaga, in ista je morala mu seči v roko, da ne bode nikomur povedala, da je kupila od njega.

A Zupančeva je stvar takoj ovadila žandarjem, kateri so Jermana, ki se je klatil okrog s tujo delavsko knjižico, dolgo iskali brezuspešno. Neki dan pa se pelje Jerman slučajno, ne da bi vedel, po železnici v Litijo z Rezo Zupančevo v jednem vozu. V Litiji Jerman izstopi in se skuša skriti, a Reza Zupančeva ga takoj ovadi žandarjem, kateri so ga prišli na litijem mostu. Ko se je branil, da bi ne bil zaprt, padel mu je iz žepa nabasan šestcevni samokres.

Zaprli so Jermana v ječo okrajne sodnije litijske, a v noči je predril zid in jo popihal. Nekaj mesecev potem so ga policaji v Ljubljani ujeli. Ko ga preiščejo, najdejo pri njem kup ponarejenih ključev. Zatoženi, kateri je jako zgovoren, vse do zadnje pičice taji. On neče najmanjše stvari vedeti, niti katero izmej oseb, katerim je prodajal blago in s katerimi v zvezi je kradel, poznati.

Porotniki so pritrdili jednoglasno vprašanjem zaradi tatvine pri Berdajsu na Savi in pri Milači v Lokah, vprašanja pa, ali je izvršil zatoženi tatvine pri Škofici in Schlaferji so z 10 proti 2 glasom zanikali. Jednoglasno pa so pritrdili porotniki vprašanju, ali je zatoženi tat iz navade.

Sodnija obsodi Jermana na osem let težke ječe, poostrene vsak mesec s postom, ko kaznen prestane, pride pod policijsko nadziranje.

Domače stvari.

— (Neverjetno!) Iz Loke se nam piše, da je nadsodnija v Gradci anulirala velik kos neke pravde samo zaradi tega, ker je bil apelacijski ugovor (Appellationseinrede) slovensko sestavljen. Kdor ve, kako neznaten spis da je tak apelacijski ugovor, mora se pač z grozo povprašati, kam bomo zagazili, če nam bode nadsodnija graška zavoljo takih formalnostij pravde podaljševala za šest ali deset mesecev? O tej stvari bomo še govorili!

— (Jour fixe) literarnega in zabavnega kluba preteklo soboto bil je nenavadno dobro obiskovan, našli smo 56 udeležencev. Gospod Bežek čital je zanimljivo razpravo o Madagaskarcih in nas seznanil z njihovim pesništvom. Stavbeni svetnik gosp. Potočnik pričel je čitanje svojih „Spominov iz Galicije“, v katerih jako živo popisuje svoje dogodbe za časa zadnjega poljskega vstanka in katerih skorno nadaljevanje nam je obljubil. — Pevci peli so več krepkih zborov prav ubrano. Nabiralo

e je tudi za „Narodni dom“ in odposlal se je telegram državnima poslancema dr. V ošnjaku in dr. Tonkliju, v katerem se jima izreka zahvala in priznanje za njijina izredna govora. — Prihodnji jour fixe je v soboto 11. t. m., zopet pri Tavčarji.

— (Trgovinska in obrtna zbornica) ima v torek 7. dne t. m. sejo, v kateri se bode obravnavalo o poročilih II. odseka: a) o željah vožnjo lesa zadevajajočih; b) o uvrstitvi „ferromangana in manganove kovine“ v carinsko tarifo št. 257 surovo železo; c) o prošnji zaradi dol-njske železnice.

— (Slovensko gledališče.) Včerajšnja predstava zadovoljila nas je vseskozi, kajti obiskovana je bila, kakor uže dolgo ne in igrali so naši diletante tako dobro, da je o tem le jeden glas. Puilitz-eva gluma „Damoklejev meč“ se ne odlikuje posebno dramatično vrednostjo, pa gospici Nigrinovi, gospa Gutnikova, gg. Sršen in Danilo predstavljali so svoje vloge dobro premišljeno in tako šegavo, da je bil splošni utis posebno ugoden, učinek pa — vseobčen smeh in pohvala. „Županova Micika“, ki je uže 92 let v repertoaru slovenskega gledališča, videl je gotovo uže vsak narodnjak vsaj jedenkrat predstavljati. A tudi tistemu, kateri jo je videl uže šestokrat, mora biti sinočnja predstava po godu. Gospica M. Nigrinova (Micika), gospa Gutnikova (Podgorska), gosp. Kajzel (Glažek), gospod Sršen (Anže), gosp. Danilo (Stüsscheim), gosp. Hudorovič (župan) in gospod Zbilian vsi so rešili svoje naloge prav pohvalno. Gosp. Kajzel je v tej u logi itak že poznan, a ta večer bil je posebno dobro razpoložen in prav karakteristično opravljen. Gospod Sršen bil je prav vrl kranjsk fant, tudi vloženo pesen „Kranjski fantje mi smo mi“ prednašal je vsega priznanja vredno. Da so bili vsi igralci odlikovani obilim ploskanjem in izzivanjem, je tedaj povsem naravno. Posebno omeniti je še zbor izbranih čitalničnih pevcev, kateri se je pel tako milodoneče, da se je moral ponavljati, na kar so odhajajoči pevci pridodali še znano fantovsko „Slišal sem nekaj novega“. — Glede prve igre bi še dostavljali, da je gospica G. Nigrinova v moških rolah prava specialiteta in da vsikdar ve vzbujati zanimanje občinstva. Naše dramatično društvo sme biti z uspehom popolnem zadovoljno, ker napredek je kljub silnim težavam vedno lepši.

— (Iz Štange) se nam piše v dan 5. t. m.: Danes mej službo božjo je tat skozi okno v farovž prišel — in je odnesel ves mašni denar, več pisanih srajc s črkami M. S., zlato remontoir-uro z zlato verizico in nekaj jestvine. Podal se je proti Kresnicam. Naj bi se nanj pazilo! Šel je čez Savo na Gorenjsko.

— (Živine zaklalo) se je v Ljubljani v preteklem meseci v mestnej klavnici: 245 goved, 578 prašičev, 609 telet, 28 koštrunov in 100 kožličev. Ikrastih bilo je 6 prašičev, ki so se takoj pokončali.

— (Adam Mandrovič,) ravnatelj hrvatskemu narodnemu gledališču, slavil bode v 7. dan t. m. svojo petindvajsetletnico kot glumač. V Hrvatih je Mandrovič zelo priljubljen, kajti on nij samo umetnik prve vrste, nego tudi izkušen rodoljub. V letih preteklih, ko se je na Hrvatskem preganjala narodnost tako, kakor se še zdaj v nas, vzdrževal jo on s slavnim skladateljem Ivanom pl. Zajcem hrvatsko gledališče. Da njega nij bilo, Bog si zna, ne bi li na zagrebškem odru tujci tako ravnali kakor v Ljubljani. — V 7. dan t. m. prestavljala se bode igra „Sullivan“, v kateri bode Mandrovič igral glavno ulogo. Nató spremili „ga bodo z bakljado na „streljano“, kder bode banket. Udje opere pokloné mu srebern lavorjev venec, a udje drame velik zlat pokal. — Da bode slavnost sijajna, zato so nam porok oni možje, na čelu jim je dr. M. Derentín, kateri so jo priredili. Tudi mi Slovenci, ceneč njegove zasluge za hrvatsko narodno gledališče, mu „gradostni dovikujemo: Slava!“ — h.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

Belgrad 6. marcija ob 11. uri 40 minut dopoldne. Skupščina proglasila je jedno-

glasno kneza Milana srbskim kraljem, topovi ravnokar o znanjajo svetu historično novost.

Belgrad 6. marcija. Skupščina proglasila je kneza kraljem. Vsa skupščina podala se je h knezu, naznanjat mu voljo narodo. Knez je odgovoril, da bode izpolnoval voljo naroda.

Razne vesti.

* (Trgovinsko.) Dohodki za colnino se v Avstriji zadnji čas od leta do leta vekaajo in so od leta 1876. od 19.4 milijonov narastli do leta 1880. na 31.2 milijonov, ali za 61%. Jako ugodno je za naše trgovinske razmere, da se cena uvažanega blaga od l. 1872—1880. skoro nič nij spremenila, da je namreč poskočila od 601 na 607 milijonov; cena blaga, ki se je izvažalo, se je pa v ravno tistem času skoro podvojila; leta 1872. je znašala 389 milijonov gld., leta 1880. pa uže 666. Sploh pa Avstrijo glede trgovine prekose v Evropi samo Anglija, Francoska in Nemčija.

* (Železniški pomet decembra 1881) je bil vsled ugodnega vremena neprimerno živahen. Prepeljalo se je po avstrijskih železnicah za pol milijona ljudi in za 900000 metričnih centov blaga več, kot decembra 1880. Dohodki so bili za 1.8 milijonov ali za 10.4% večji in je bilo od 64 avstrijskih železnic število oseb na 55, teža prepeljanega blaga pa na 47 železnicah, višja, kot leta 1880. v decembru. Tudi na naših železnicah, na južnej in Rudolfovej se je v vsakem obziru več skupilo, in sicer na južnej: pri oseh za 1%, pri tovorih za 2.5%, več, na Rudolfovej: pri oseh za 5.5%, pri tovorih za 6% več kot decembra 1880 leta.

* (Nemške izgube v nemško-francoske vojaki leta 1870—71.) Vkljub trudopolnej zimske vojaki niso bile izgube tako velike. Po boleznih, epidemijah itd. je umrlo menj vojakov, kakor silovite smrti pred sovražnikom. Število umrlih vojakov sploh je znašalo 40.881. Od teh jih je palo pred sovražnikom 17.572, ranjencev je umrlo 10.710, ponesrečilo se jih je 316; samomorilcev je bilo 30, po boleznih pa jih je umrlo le 12.253. Pri 70.03% je bil torej vzrok smrti vnanji, pri 28.95% pa vsled bolezni, med tem ko jih je 1866. leta po boleznih umrlo 59.1%.

* (Prebivalstvo Bolgarije.) Bolgarija ima po najnovejši štetvi od januarja letošnjega leta na svojih 63 972 km., 1.998 983 prebivalcev. Obludena je torej skoro natanko kot Srbija, sploh pa še jedenkrat slabeje kot Avstrija. Vsa država je razdeljena v 21 distriktov in 58 arrondissementov. Ker imajo Bolgari 399.905 družin in 339.870 hiš, pride torej na vsako hišo jedna rodbina, na vsako družino skoro natanko 6, na vsako hišo pa 1 1/2 glav.

* (Hitro potovanje.) Mnogo iznenadnega se je pisalo v slednjem času o Skobeljevu, a da on potuje z bliskovo hitrostjo, to je povedala stoprv „Nat. Ztg.“ V 2. dan t. m. popoldne ogledaval si je Skobeljev še Dunaj, nekaj ur po odhodu njegovem z Dunaja pa je dobile „Nat. Ztg.“ od svojega „popolnem zanesljivega“ dopisnika iz Petrograda brzjav, da je Skobeljev prišel prav po tistem v Petrograd. Nu, naj pa kdo trdi, da se dan danes ne potuje hitro, — v nekaj urah z Dunaja v Petrograd! — To pa kaže, koliko se je zanašati na poročila nekaterih nemških listov.

* (Ženska emancipacija.) Cloris Hughes predložil je francoske zbornici poslancev prošnjo, katero je podpisala Hubertina Auclert in njene prijateljice in želijo, da bi smeje ženske tudi vstopiti v obe zbornici, osobito pa v kongres, da bi tako mogle sodelovati pri spremembi ustave.

* (Židje v Odessi.) Od l. 1873—1881 se je pomnožilo kristijansko prebivalstvo, akoravno je samo na sebi štirikrat večje, kot židovsko, samo za 626 ljudi. židovsko pa za 5028 ljudi. Z ozirom na razmero mej številom umrlih in rojenih se torej množi število židov osemkrat hitreje, kot število kristijanov. Akoravno je židov štirikrat manj kot kristijanov, je vendar število židovskih porok zadnjih let bilo sploh le dvakrat manjše, torej relativno dvakrat večje kot število kristijanskih porok. Ta razmera je tem pomenljivejša, če se pomisli, da imajo židje sploh več otrok kot kristjanje in da pri židjih umrje relativno 9% menj otrok, kot pri kristijanih.

* (Lord Byron.) Kako malo časti najdejo večkrat največji možje pri svojih sodobnikih, nam kaže naslednje. Ko je bil lord Byron 18 let star, izdal je prvi zvezek svojih pesnij. „Edinburgh Review“, list, ki je še dan danes jako čislán in mnogo bran, pisal je takrat: „Če lord Byronove pesni v tem listu sploh omenjamo, se to pač zgodi le zaradi tega, da mu svetujemo, naj da poeziji slovo in naj bolje uporabi svoje talente. Prosimo ga dovoljenja, da mu smemo zagotoviti, da navadno sti-

kanje konečnih zlogov, gotovo število verznihi stopic ni daleko še niso poezija, če so tudi verzne stopice (kar pri njegovih verzih nij) pravilno skandirane in municijezno na prstih seštete. Prosili bi ga prav ponižno, naj nam veruje, da treba precejšnje porcije duha in tudi nekoliko fantazije, da se napravi pesen, da dalje dan danes pesen, če se hoče, da jo kdo bere, mora vsaj imeti jedno misel, ki se na kak način, bodi si le po obliki od prejšnjih pesnikov razločuje.“ To kritiko o prvih pesnih Byronovih pisal je jako duhovit pisatelj, pesnik Henry Brougham — a kako se je mož motil v Byronu.

* (Umrlijnost po raznih večjih mestih.) Lani je umrlo od vsakih tisoč ljudi v Cincinnati 17, v Edinburghu 19, v Christianiji 21, v Bazhu, Stockholmu, San Luisu po 22, v Krakovu 23, v Brüsselu, Amsterdamu in Philadelphiji po 25, v Kopenbagnu 27, v San Franciscu 28, v Bukureštu, Aleksandriji, Bombayu in na Dunaji po 30, v Parizu in Odessi po 32, v New-Yorku in v Pragi po 33, v Varšavi 34, v St. Petersburgu 38, v Bupšti 40, v Madridu 44 ljudi.

* (Cigarete) Kadenje cigaret se je v Zjedinenih državah v teku 10 let tolikanj razširalo, da se jih je leta 1870 začelo samo 13.8 milijonov, leta 1880 pa uže ogromno število 408.7 milijonov. V tem obziru prekose Zjedinjene države vse evropske države, ker se še celo v Francoskej, kjer se pokadi v Evropi največ cigaret, pokadi vsako leto povprek le okrog 300 milijonov cigaret. Ta navada je tem pogubnejša, ker cigarete kadi večinoma mladina od 15-20 leta.

* (Železnice s konji.) Angleške železnice s konji znašajo v dolgoti 724 kilometrov; na vseh se rabi 2045 voz in 15220 konj. Lani se je na njih prepeljalo nad 200 milijonov oseb. Skupna svota pri tem podjetji naloženega kapitala znaša nad 130 milijonov goldinarjev avstrijskega denarja.

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
3. marca	Ob 7. uri zjutraj	727.64 mm.	+ 2.8° C	slaboten jugozahod	oblačno	9.00 mm. dežja.
	Ob 2. uri popoldne	725.84 mm.	+ 7.0° C	slaboten jugozahod	oblačno	
	Ob 9. uri zvečer	727.08 mm.	+ 4.6° C	slaboten jugozahod	jasno	
4. marca	Ob 7. uri zjutraj	727.94 mm.	+ 2.0° C	slaboten gorenjec	deloma jasno	3.50 mm. dežja.
	Ob 2. uri popoldne	728.09 mm.	+ 9.6° C	slaboten zahod	oblačno	
	Ob 9. uri zvečer	728.91 mm.	+ 7.4° C	slaboten zahod	oblačno	
5. marca	Ob 7. uri zjutraj	733.73 mm.	+ 2.6° C	slaboten jugozahod	jasno	0.00 mm.
	Ob 2. uri popoldne	735.14 mm.	+ 12.4° C	slaboten zahod	jasno	
	Ob 9. uri zvečer	737.62 mm.	+ 5.6° C	slaboten zahod	jasno	

B. V Avstriji sploh:

Stanje barometrovo še vedno tako nizko in od prejšnjih dni skoraj nespremenjeno; vendar je zračni pritisk uže toliko enakomernejše razdeljen, da znaša razloček mej maksimum in minimum samo še 5 mm. Vetrovi so večidel slabotni, le na jugu in ob Adriji nekoliko močnejši; južni in zahodni vetrovi povsod še skoraj brez izjeme prevladujejo. Nebo povsod večidel oblačno, dostikrat tudi deževno; množica dežja povsod precej velika. Temperatura povsod nadnormalna, sploh pa ne posebno ekstremna; razloček mej maksimum in minimum 12° C. Morje vsled precej močnega juga še vedno nemirno.

Darila za „Narodni dom“.

	Prenesek	
G. Žnidaršič Jakob v Gradci	120 gld. 74 kr.	
G. dr. Lisjak pri veselici čitalnice v Kanalu	1 " 10 "	
nabral	48 " — "	
Gospodje gostje gostilnice Pildarjeve v Ribnici	1 " 30 "	
Gospodje uradniki „Slavije“	8 " 30 "	
G. dr. Jos. Vošnjak vsak mesec 5 gold.	30 " — "	
tedaj za 6 mesecev naprej	7 " 27 "	
Gospodje delavci pri peku Mavrerji v Trstu zložili	1 " — "	
G. Brlec Fran na Vrhniki	217 gld. 71 kr.	

Javna zahvala.

Gospod Karel Pestevšek, učitelj, je daroval tukajšnji šolske bukvarnici zdatno število poučnih knjig za šolsko mladino in odrasle ljudi, v vrednosti 30 gld. ter obdaril 84 pridnejših učencev o priliki poroke cesarjeviča s knjižico „Cesarjevič Rudolf“, za kateri blagi dar se podpisani v imenu šolske mladine najsrčneje zahvaljuje.

Sladka gora, dne 20. februarja 1882.

Jak. Vodlak,
šolski vodja.

Javna zahvala.

V petej seji dne 4. marca t. l. naznanil je blagajnik, da so „podpiralnej zalogi slovanskih vseučilišnikov v Gradci“ za narastek glavnice darovali blag. gg. dr. Rapoc, c. kr. beležnik v Šoštanj 10 gld., Jurij Sterbenec, doktor prava in župnik v Hrenovicah 5 gld. in da se je pri nekem zborovanji „akademičnega društva Triglava“ za isti namen nabralo 1 gld. 75 kr.

Vsem preblagim gospodom darovateljem izrekajo podpisani javno najtoplejšo zahvalo. Bog plati! V Gradci, dne 5. marca 1882.

Prof. dr. G. Krek, Prof. dr. Bidermann, predsednik. blagajnik.

Jos. Lendovšek, tajnik.

Tajci:

5. marca.

Pri Slonu: Frankenberger z Dunaja. — Velikajne iz Ilirske Bistrice.

Pri Malici: König z Dunaja. — Obah iz Gradca. — Weisenböck z Dunaja. —

Pri avstrijskem cesarji: Klemenc iz Zagreba.

Zahvala.

Za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu gospoda

Alojzija Bertola,

posebno pa slavnej požarneji brambi in za darovane vence izrekamo presrečno zahvalo.

Zalujoča rodbina.

V Ljubljani 6. marca 1882. (148)

Dunajska borza

dné 6. marcija.

Enotni državni dolg v bankovcih	75	gld.	30	kr.
Enotni državni dolg v srebru	76	„	20	„
Zlata renta	93	„	70	„
1860 državno pesojilo	128	„	75	„
Akcije narodne banke	818	„	—	„
Kreditne akcije	315	„	25	„
London	120	„	35	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	51	„
C. kr. cekini	5	„	62	„
Državne marke	58	„	75	„
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	119	„
Državne srečke iz l. 1864	100	„	170	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	93	„	45	„
Ogrska zlata renta 6%	118	„	90	„
„ „ 4%	87	„	55	„
„ „ papirna renta 5%	86	„	80	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	„	—	„
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114	„
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	„	—	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	„	—	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	„	—	„
Kreditne srečke	100	gld.	175	„
Rudolfove srečke	10	„	21	„
Akcije anglo-avstr. banke	120	„	123	50
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	202	„	50	„

Prodaja hlodov.

Upravišstvo meščanske korporacije ima tekočo spomlad na prodaj okolo 1400 hlodov ali v željene dilje zrezanih. Na prodaj je tudi okolo 500 uže posekanih in na cesto spravljanih hrastov. Oferti obloženi z vadnjumom v znesku 300 gld. naj se pošljejo do 1. aprila 1882 pod isanemu upravištvu.

Upravišstvo meščanske korporacije v Kamniku dne 3. marca 1882.

Dr. M. Samec, predsednik.

(147—1)

Umrli so v Ljubljani:

1. marca: Josip Krieger, pek, 21 let, Gradišče št. 5, za pljučno tuberkulozo.
2. marca: Alojzij Bertola, starinar, 72 let, Gradišče št. 13, za starostjo.
3. marca: Antonija Ženko, hišnega posestnika hči, 63/4 leta, Krakovske ulice št. 12. — Viktorija Štoni, prevoznikova hči, 15 mes., Dunajska cesta št. 35.
4. marca: Matija Mramor, gostač, 95 let, Kravja dolina št. 11, za starostjo.

V deželnej bolnici:

1. marca: Janez Čarman, dninar, 56 let.
2. marca: Meta Cerar, dekla, 24 let, Poljanska cesta št. 42. — Janez Klančar, kajzar, 70 let.

Zoper jetiko!

Radgostski univerzalni čaj

in rožnovski maho-rastlinski celtilčki,

priporočajo se posebno za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolečine, posebno za sušico, želodčno slabost, za splošno slabost čutnic in začenjajočo se pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanje.

Javna zahvala.

Gospodu J. Seichertu, lekarju v Rožnovi v Radgostskem.

Čestiti gospod!

Po dostanem nevarnem pljučnem vnetji mučil me je cele tri leta suhi kašelj in ponavljajoča se hripavost. Pretečeno jesen postalo je moje žalostno stanje tako hudo, da sem cele kosce strjene krvi izkašljal in trpel sem pri tem zaradi prebavljanja in telesne slabosti. Mrzlice in ponočnem me jako slabem potenj. Zdravnik — moj dobri prijatelj — konstatiral je začetno jetiko!

Po dolgem brezvpešnem zdravenji poskusil sem vsled sveta mojega zdravnika kot zadnji pripomoček Vaš Radgostski univerzalni čaj, kateremu se zahvaljujem uže mnogi v našem mestu za zopet pridobljeno zdravje, ter rabim za olajšanje suhega in žgečega kašljanja Vaše Rožnovske celtilčke.

V kratkej dobi zboljšalo se je moje brezupno stanje tako, da se čudijo vsi moji znanci, kakor tudi moj zdravnik, kateri nikakorsnega ozdravljenja nij upal.

Kašljanje nehala je popolnem, ravno tako nijsem več kri pljuval in nehala je tudi ponočno potenje, povrnil se je zopet tek in močnejši kot poprej, in tako pridobilo je moje slabo telo zopet poprejšnjo krepkost in elastičnost.

Komaj po štiritežnem uživanji sem popolnem zdrav in vesel in zahvaljujem svoje ozdravljenje poleg Bogu jedino le Vašim pripomočkom.

Prosim Vaše blagorodje mojej starej materi, katera uže štiri leta trpi na srčnem bodenji in težkem dihanji, priposlati proti poštnemu povzetku dva paketa tega čaja in ravno toliko škatlic maho-rastlinskih celtilčkov, in želim iz srca, da bi ta izvrstni lek in ne drago hišno zdravilo zasluženo splošno pripoznanje pridobilo, ter ostajam s posebnim spoštovanjem Vašemu blagorodju hvaležni (136—1)

Ivan Celeryn, kaplan.

V Cerkovici (na Č. škem).

Od tega po zdravniškeje razložbi in predpisih pripravljeni čaj, velja za 14dnevno rabo pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gld. av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek in zavoj 10 kr. posebe.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtilčki dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichertu v Rožnovi (na Moravskem), in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, W. König v Mariboru, S. Mittelbach in J. Cejbe v Zagrebu, Barmherzige Brüder in A. Nedved v Gradci, A. Marek in J. Kupferschmid v Celji, O. Russheim v Lipnici, Carl Grabacher v Murau, J. Illing v Rotenmanu, W. Thurnwald v Celovci.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materialnega blaga.

Doktor Horstova jedino prava voda za oči, prirejena natanko po starem rodbinskem receptu tega svetovno slavnega zdravnika za oči, pripravna je za okrepjenje in vzdržanje vida v vsakej starosti; v kratkem ozdravi ne da bi bolnika motila v njegovem poklicu, frišni ali stari prisad na očeh, pege na rožnici in kašo ter odpravi sitno solzenje.

Izvirna steklenica z navodom za rabo velja 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več.

Prava se dobi samo naravnost iz lekarne v kopelišči Rožnavi.

Rožnovski cvet za živce, hitro in trajno ozdravlja putiko, trganje po udih in vsake vrste slabost v živcih in kitah, Izvirna sklenica 70 kr. av. v., za kolek in zavoj 10 kr. več. Pravi se dobi samo naravnost iz lekarne v Rožnavi (Moravska).

Razglas.

Glede na deželno postavbo dné 25. novembra 1880, št. 17, in na ukaz c. kr. deželnega predsednika dné 28. decembra 1881, št. 18, k tej postavi se v splošno splošnovanje razglasi:

V vodah, spadajočih pod okrožje ljubljanskega mesta, je lov skalnih, potočnih in reških postrvij od 1. novembra do 31. januarja; sulcev od 1. marca do 15. aprila, lipanov od 1. februvarja do 31. marca, manjkov od 1. decembra do 1. januarja, somov od 1. junija do 31. julija, karpov od 1. do zadnjega junija, žlahtnih rakov (h katerim se ne prištevajo koščaki) od 1. oktobra do 30. aprila vsakega leta sploh prepovedan in se ne smejo ta ribja plemena, oziroma raki, v teh prepovedanih časih v mestnem okrožji, pa tudi ne v gostilnah prodajati.

Razen tega se pa ne smejo nobeden letni čas skalne in potočne postrvi, ki so krajše, nego 18 centimetrov od gobca do konca repne plavute, rečne postrvi, ki so krajše, nego . . . 26 ctm. jezerske 31 „ sulci, 31 „ lipani, 24 „ manjki, 26 „ somi, 37 „ karpi, 25 „ žlahtni raki (z razpetimi ščipalkami), ki so krajši, nego 18 ctm., ščuke, ki so krajše, nego 26 ctm. od gobca do konca repne plavute,

manjki, kleni, platnice, mreže, paršlji, koželi, korešlji, pečenke, androge, focli, linji, ogrice,

ki so krajši, nego 22 centimetrov od gobca pa do konca repne plavute,

loviti in niti na trgu niti po gostilnah prodajati. Nihče ne sme v mestnem okrožji rib loviti, brez „ribolovne karte“, potrjujoče mu pravico do ribje lovi v dotičnej vodi. Posestnikom, zakupnikom ali podzakupnikom bodo to ribolovno karto podpisani mestni magistrat, drugim osobam pa ribolovni opravičenci izdali.

Prestopnikom te postave se bodo ribe in ribolovno orodje odvzelo, razen tega bodo kaznovani v denarji od 5 do 100 gld. ali z zaporom od 1. do 20. dnij.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 22. februvarja 1882.

Župan: Laschan.

Zatekel sem se k Vašej zdravstveni sladnej čokoladi št. 1 in uže po tridnevnem vporabljenji dobil sem v veliko svoje in svojih sorodnikov začudenje zopet zdravje.

(Ta besede govoril je ozdravljeni.)

Vsem bolnikom,

kateri bolehaajo na želodci in na plučih, na pomanjkanji krvi, prehlajenji, kašlji, hripavosti, na bledici in hemoroidih, se lahko pomaga.

C. kr. dvornemu za ožniku **IVANU HOFFU**, kr. komisijskemu svetniku, posesniku c. kr. zlatnega križca s krono, vitezu visokih redov, izumitelju in jedinem izdelovalcu Ivan Hoffovega sladnega izlečka, dvorni založnik skoro vseh knezov Evrope, na Dunaji, fabrika: Grabenhof, Bräunerstrasse 2, pisarna in fabr. zaloga: Graben, Bräunerstrasse 8.

Nj. Veličanstvo

kralj danski je po svojem adjutantu naznanil fabrikantu Ivanu Hoffu, da zelo visoko ceni njegov sladni izleček. „Jaz sem“, tako se glasi kraljeva izjava, „z veseljem opazil pri sebi in pri mnogih članih svoje hiše zdravstveno moč Hoffovega sladnega izlečka.“

Zahvala.

Vaše blagorodje!

Ne morem si kaj, da Vam z odkrito in najtoplejšo zahvalo javim, da sem po trikratnej, v kratkem času se ponavljajočej vnetici prsne mreže, davici, bljevanji krvi in materije, kratko v stanu popolne onemoglosti, ko so uže vsi mislili, da sem izgubljen, zatekel sem se po nasvetu svojega svaka k Vašej sladnej čokoladi in uže po tridnevnem vporabljenji zadobil sem v svojo in svojih sorodnikov začudenje popolno zdravje. To istinito čudovito zdravje dobil sem, kakor omenjeno, po vporabljanji sladne čokolade in sicer štev. 1.

Prosim Vas, čestiti gospod, da vzprejmete te vrstice kot malo znamenje moje hvaležnosti za rešitev mojega življenja in da jih v korist vseh bolehujočih kot priporočilo Hoffovih preparatov. Konečno naj Vam bodi še naznanjeno, da lahko svoje hitro ozdravljenje, osobito, ker vsak tako hiter uspeh občuduje, kot resnično potrdim pred Bogom in pred ljudmi. Pozdravljam Vas prav prijazno in se Vam z vso spoštljivostjo priporočam hvalo Vam dolžna

Ana Pestl, tkavčeva žena.

V Ameisu (Dol. Avstr.), 3. decembra 1879.

Glavna zaloga: (50—5)

Pet. Lassnik v Ljubljani.